

WIARUS POLSKI.

Wychodzi na wtorek, czwartek i sobotę z dodatkiem religijnym p. t.: „Nauka Katolicka“ i z dodatkiem humorystyczno-satyrycznym p. t. „Zwierciadło“. Przedpłata kwartalna na pocztę i u listowych wynosi 1 mr. 50 fen., a z odnośnieniem do domu 1 mr. 75 fen. „Wiarus Polski“ zapisany jest w cenniku pocztowym pod literą T. nr. 106. — W księgarni w Bochum 1 mr. 25 f. a z odnośnieniem do domu 1 mr. 75 fen.

MÓDL SIĘ I PRACUJ!

Za inseraty płaci się za miejsce rządka drobnego druku 15 fen. a za ogłoszenia zamieszczone przed inseratami 40 fen. Kto często ogłasza otrzyma odpowiedni opust czyli rabat. Za tłumaczenie z obcych języków na polski nie się nie płaci. Listy do Redakcyi, Drukarni i Księgarni należy opłacić i podać w nich dokładny adres piszącego. Rękopisów się nie zwraca. Nazwisk korespondentów bez ich upoważnienia nie wskazuje się.

Nr. 98.

Bochum, wtorek, 20 sierpnia 1895.

Rok 5.

Redakcyja, drukarnia i księgarnia znajduje się przy Maltheserstrasse 17a na dole. — Adres: Wiarus Polski, Bochum.

Rodzice polscy! Uczcie dzieci swe mówić, czytać i pisać po polsku! Nie jest Polakiem, kto potomstwu swemu zniemiezyć się pozwoli!

Polacy na obczyźnie.

Magdeburg. Sprawozdanie Tow. polsko-kat. św. Jana Nepomucena w Magdeburgu z roku 1894/95. Posiedzenie zagaił przewodniczący p. Ciesielski pochwaleniem Pana Boga. Potem przywitawszy członków i gości, odczytał Ewangelię św. i zaintonował pieśń o św. Janie Nepom. Tow. liczy członków czynnych 53 i 2 honorowych. Zwyczajnych posiedzeń było 18 i 3 walne. Posiedzenia nie były niestety w tym roku tak licznie odwiedzane, jak w pierwszych latach, z powodu wyjazdu Rodaków w inne miejscowości, a wielu członków nie uczęszcza na posiedzenia, dla tego, że policya na każde posiedzenia przychodzi. Socyalistów tak nie strzegą, choć publicznie do przewrotu prowadzą, gdy my tylko wspólnie pouczać się chcemy. Dochód wynosił 195.18 mr. rozchód 114 mr., pozostaje w kasie 51.18 mr. Tow. posiada w bibliotece 84 własnych książek, oprócz tego 34 z czytelnicy ludowej w Poznaniu. P. Nowak zaznaczył liczny udział w czytaniu tego roku. Tow. zamówiło 2 msze w dzień zaduszny i na intencyę ks. Kardynała Ledóchowskiego. Z gazet abonuje towarzystwo „Gońca Wielkopolskiego“ i „Wiarusa Polskiego“, a bezpłatnie przychodzi „Wielkopolańin“ i „Posłaniec Katolicki“, za co Wiel. ks. M. serdecznie „Bóg zapłać“, bo za jego dzieje się to staraniem.

Tow. wysłało delegacyę na wiec poznański, na uroczystości tow. do Brandenbura, Eglu, Helmstedtu i Velpke, brało udział w uroczystościach z chorągwią w Thale, Vienenburgu, w Buckau przy założeniu kamienia węgielnego pod kościół katolicki i w Nowem mieście w uroczystość Bożego Ciała.

W ubiegłym roku urządziło tow. 2 zabawy, w karnawale; odegrano sztukę „Kamieniarz“, która świetnie wypadła i na 3-cią rocznicę swego istnienia 21 lipca rb., na której byli obecni Wielebni kks. Mitting z Sudenbura, ks. Becker z Nowego miasta, ks. Baumgart z Magdeburga, ks. Werner z Buckau. Wiel. ksiądz Mitting wygłosił bardzo piękną mowę, w której zachęcał wszystkich Rodaków do łączenia się w towarzystwa, zwłaszcza tu, gdzie duchowieństwo po polsku nie rozumie, do wytrwania w wierze św. i wzorowego życia. Na końcu wznosił toast na Ojca św. Leona XIII, cesarza Wilhelma II i na pomysłność towarzystwa (w niemieckim języku). Następnie odczytał pan Ciesielski piękny prolog o Polsce a potem 10-letni syn p. C. deklamował śliczny wiersz o Ojczyźnie i dzieciach polskich, aby się pilnie uczyły mowy i pacierza w języku Ojców naszych i t. d., co niejednego przywiodło do rozczulenia, widząc tak małego chłopczyka do rozczenia, widząc tak małego chłopczyka do rozczenia, widząc tak małego chłopczyka do rozczenia, widząc tak małego chłopczyka do rozczenia. W przedstawieniu sztuczki „Karpaccy Górale“ wywiązali się amatorzy i amatorki znakomicie ze swych ról.

Do zarządu wybrani pp.: przewodniczącym Cz. Ciesielski, zastępcą Pawlak, sekretarzem J. Drabentowicz, zastępcą W. Garstecki, skar-

bnikiem W. Gacek, bibliotekarzem W. Nowak, zastępcą Urbaniak, ławnikami J. Kłos i B. Siekierkowski, chorążym J. Rzeźnik, asystentami J. Drabentowicz i J. Stukowski.

Wszelkie listy, dotyczące się tow., prosimy adresować do p. Czesława Ciesielskiego. Pisma polskie nam życzliwe i przychylne prosimy o powtórzenie.

W. Garstecki, zast. sekretarza.

Essen. Towarzystwo św. Stanisława odbyło w niedzielę 4-go Sierpnia walne zebranie, na którem do zarządu następujących panów wybrano: Wojciecha Jasiniaka przewodniczącym; Wawrzyna Kusicieleka zast., Sylwestra Jakubowskiego sekretarzem; Walentego Olejniczaka zast.; Jana Mačkowiaka skarbnikiem; Augustyna Szwarca zast.; Stanisława Szwałka bibliotekarzem; Piotra Plutę zast.; Michała Nowaczyka chorążym; Piotra Pluta ponownie zast.; Szczepana Łuczaka i Jakóba Srocza asystentami; Jana Grzegorzycy i Jana Błażdzińskiego porządkowymi. Zebrania będą się odbywały jak dawniej w pierwszą i trzecią niedzielę miesiąca.

Listy dotyczące się towarzystwa prosimy przysyłać na ręce przewodniczącego, p. Wojciecha Jasiniaka, albo na ręce sekretarza, p. Sylwestra Jakubowskiego.

W. Jasiniak, przew. S. Jakubowski, sekr.

Dla przestrogi.

Towarzystwo polsko-ludowe w Grucznie w Prusiech Zach. zrobiło smutne doświadczenie. Otóż wedle raz na zawsze zapisanego postanowienia mają się zebrania tegoż odbywać w każdą pierwszą niedzielę po pierwszym miesiącu. Że prawie zebranie czerwcowe przypadło na pierwsze Święto Zielonych świąt, i aby takowego nie gwałcić, odłożono zebranie na drugie święto, tj. na poniedziałek. Dopatrzył się w tem jakiś szczerzyliwy wielkiej zbrodni i zadenuncyował zarząd tegoż Towarzystwa do król. prokuratury, która w myśl prawa o Stowarzyszeniach § 1 i 12 z dnia 11 marca 1850 osądziła na dotkliwą karę każdego z zarządu tj. na 15 mr. kary i 1,20 m. kosztów.

Odpis:

(Przewodniczący) 1. der Organist Dionisius Lorkowski in Gruczno. (Zastępca) 2. der Organist Józef Kałdowski in Niewieścin. (Sekretarz) 3. der Schumacher Johann Oparkowski in Gruczno. (Kasyer) 4. der Besitzer Stanislaus Wiśniewski in Gruczno. 5. Der Maurer und Kätbner Anton Rządkowski aus Maleczchowo. 6. die Gasthofbesitzerin Auguste Adams in Gruczno werden angeklakt:

ad 1—5: als Vorstandsmitglieder des katholisch-polnischen Volksvereins zu Gruczno am 3. Juni 1895 in dem Lokale der Gasthofbesitzerin Auguste Adams daselbst eine Versammlung abgehalten zu haben, in welcher dieselben als Vorstandsmitglieder aufgetreten sind, ohne die in § 1 des Vereinsgesetzes vom 11 März 1850 vorgeschriebene Anzeige an die Ortspolizeibehörde erstattet zu haben.

ad 6. den Platz zu dieser Versammlung eingeräumt zu haben.

Uebertretung gegen § 1 u. § 12 des Vers. Vereinsgesetzes vom 11. März 1850.

Zle więc, że towarzystwo Gruczeńskie nie ma wśród członków prawników i znających zastosowanych tu paragrafów, ale ufam, że od-

ąd będzie to nauką dla wszystkich naszych towarzyszt, aby się nie dać więcej na wędkę złapać.

„Gaz. Codz.“

Konkurs.

Redakcyja „Przeglądu Poznańskiego“ ogłasza niniejszem konkurs na pracę o życiu i dziełach Karola Marcinkowskiego.

Warunki konkursu są następujące:

1) Dzieło uznane za najlepsze otrzyma 1000 marek nagrody. Fundusz ten zebrała w drodze składek redakcyja „Przeglądu Pozn.“

2) Dzieło winno obejmować przynajmniej 10 arkuszy druku (8 vo.)

3) Dzieło winno zawierać:

a) Charakterystykę społeczno-politycznych stosunków W. Ks. Poznańskiego w tej epoce, w której żył i działał Karol Marcinkowski; b) życiorys Karola Marcinkowskiego i dokładną charakterystykę jego społeczno-politycznych i filantropijnych dążeń i działań; c) historię instytucji powołanych do życia przez Karola Marcinkowskiego, lub z współudziałem jego stworzonych; d) charakterystykę wybitniejszych działaczy politycznych w Księstwie z okresu Karola Marcinkowskiego.

4) Prace nadsyłane pod adresem redakcyi „Przeglądu Poznańskiego“ powinny być bezimiennie i zaopatrzone w godło, znajdujące się także na zamkniętej kopercie, zawierającej nazwisko i dokładny adres autora.

5) Ostateczny termin nadsyłania rękopisów upływa z dniem 31 grudnia 1896 r.

6) Premia uzyskana winna być przedewszystkiem użytą na ogłoszenie drukiem nagrodzonego dzieła. Redakcyja „Przeglądu Poznańskiego“ zastrzega sobie jednak prawo publikowania bezpłatnie w łamach pisma swojego niektórych ustępów premiiwanej pracy przed ogłoszeniem jej całości.

Gimnazjum polskie w Cieszynie.

Wiedeński „Vaterland“ pisze:

„Jest rzeczą niepodobną do zrozumienia, dla czego ze strony niemiecko-liberalnej i niemiecko-narodowej podejmowano tyle trudów i starań, aby przeszkodzić założeniu gimnazjum polskiego w Cieszynie i dla czego znowu rozwodzą się dzienniki tych barw politycznych nad tym faktem, jako nad nowem zagrożeniem niemieckości.

Wprost niedorzecznością jest, aby podejrzewać rząd dla tego, że zezwolił na to, na co według obowiązujących ustaw nie mógł odmówić pozwolenia. Zawsze byliśmy tego zdania, że ci największą szkodę wyrządzają narodowi niemieckiemu, którzy za każdą cenę chcą ukrócić słuszne prawa innych narodowości, którzy chcą sobie przywłaszczyć prawo jakiejś hegemonii, co wszystko musi wywołać sprawiedliwe oburzenie i rozgoryczenie, zwłaszcza, jeżeli się usiłuje nieniemieckim narodom gwałtem wydrzeć środki do ich wyższego wykształcenia, a tem samem uniemożliwić im dalszy normalny rozwój.

Takie postępowanie jest tyrańskim, równającym się barbarzyństwu, niegodnemu niemieckiego szczepu i jest ono ohydny zakłóceniem spokojnego i zgodnego życia obok siebie wielu naszych narodów.“

Polsko-katol. Tow. św. Józefa w Horst nad Emscher podaje swym członkom i wszystkim Rodakom do wiadomości, iż 22-go sierpnia przybędzie Najprzewielebniejszy ks. Biskup celem udzielenia św. Sakramentu Bierzmowania. Z tego powodu powinni się członkowie już o wpół czwartej za salę p. Platty zgromadzić w czapkach i oznakach, gdyż tow. nasze bierze udział w uroczystości na uczczenie Najprz. ks. Biskupa, a o godz. 8-mej wieczorem powinien się każdy członek stawić w lokalu posiedzeń, gdyż Najprz. ks. Biskup będzie miał mowę do towarzystw. Już w środę dnia 21 sierpnia b. r. przybędzie polski spowiednik, celem udzielenia nauki i spowiedzi św. do Bierzmowania. O liczny udział w uroczystości, prosi

Zarząd.

Wielm. Panu

Bernardowi Mahrholzowi

honorowemu członkowi i dyrygentowi Towarzystwa śpiewaków polskich „HARMONIA“ w Rotthausen zasyłamy w dzień godnych Imienin (20 sierpnia) jak najszersze życzenia. Oby Bóg Wielm. Panu raczył udzielić łaski swojej św., a ulżył w uciążliwej pracy i udzielił zdrowia, szczęścia i błogosławieństwa św., tu na ziemi, a po śmierci królestwa niebieskiego. Tego Wielm. Panu życzy

Towarzystwo śpiewu polskiego „Harmonia“ w Rotthausen.

Najtańsze źródło zakupna towarów kolonialnych u

Ludwika Ernst, Herne, Bahnhofstr. 22.

W. Butenuth, Gelsenkirchen, ulica Ahstrasse nr. 4.

Najl. mąka od 11 fen.
Palone i surowe kawy od 90—1,80 mr.
Nowe śledzie sztuka po 8 fen.

Kapusta 2 funty 15 fen.
Holenderski ser funt 40 fen.
Limbuski ser funt 35 fen.
Szwajcarski ser funt 90 fen.
Najlepszy cukier w kostkach funt 25 fen.
Mydło oszczędnościowe ziarniste funt 22, 25, 28 fen.
Krupy funt 13, 18 fen.
Mąka gryzikowa francuzka funt 18 fen.
Makaron długi funt 23 fen.
Szynki całe funt 50 f.
kielbasa (Mettwurst) funt 65 fen.
Kielbasa (Plockwurst) 1,10 mr.
Smalec czysty funt 50 fen.
Smalec (tuszcz) funt 40 fen.
Cukier miarki funt 23 fen.
Mydło szare funt 14 fen.

Palony jęczmień funt 10 fen.
Palone żyto funt 12 fen.
Makaron drobny funt 23 fen.
Najlepsza słonina wędz. 45 fen.
Świeże jaja tuzin 50 fen.
Galareta jabłkowa osłodzona funt 27 fen.
Mięso w puszkach funt 60 fen.
Cukier w głowach funt 25 fen.
Rodzynki małe funt 20 fen.
Kneippa kawa słodowa 35 fen.
Prep. kasza owsiana funt 20 fen.
Makaron funt 23 fen.
Najl. olej rzepiowy litr 45 fen.
Margaryna ze słodkiej śmietany funt 36, 40, 52, 60, 70, 75 fen.
Najlepsze masło funt 90 fen.
Najlepsze masło ze stódk. śmietany funt 1 mr.
Najlepsza tabaka żebrowa 30 fen.
Najlepsza tabaka zwijana 80 fen.
Najlepsze śliwki 13, 18 fen.
Najlepsza soczewica 12, 15 fen.
Mąka tatarszana funt 12 fen.
Makaron 23 fen.
Nowy groch olbrzymi funt 11 fen.
Nowy bób długi funt 15 fen.

Zbiór pieśni nabożnych katolickich

do użytku kościelnego i domowego, wielką księgę, mocno oprawną, zawierającą przeszło 1100 pieśni, kilkadziesiąt mszy i niesporów na ważne uroczystości polecamy po 3 mr. przesyłką franko 3 mr. 50 fen.

Melodye czyli nuty

do wszystkich tych pieśni, dla organistów i kółek śpiewackich. Cena 7 mr. z przesyłką 7 mr. 50 fen.

Módlmy się!

Pod powyższym tytułem istnieje bardzo praktyczna książka do nabożeństwa. Format niewielki, więc jest szczególnie dla mężczyzn stosowna, gdyż można ją łatwo w kieszeni pomieścić.

Módlmy się: Oprawa w skórę, brzeg złoty, okucie i zamek. Cena 1 mr. 60 fen., z przes. 1 mr. 80 f.

Módlmy się: Oprawa w skórę, brzeg złoty. Cena 1 mr. 10 fen., z przesyłką 1 mr. 30 fen.

Módlmy się: Oprawa w płótno, brzeg marmurowy. Cena 80 fen., z przesyłką 1 mr., należytość najlepiej przysłać w znaczkach pocztowych, a księgarnia „Wiarusa Polskiego“ przesyła powyższą książkę odwrotnie.

Adres: „Wiarus Polski“, Bochum.

Kochani Bracia Rodacy!

Podaję Wam do wiadomości, że z powodu wielkiego zakupu towarów zimowych urządziłem

wyprzedaż latową.

Robię ubrania, spodnie, paletoty po cenach umiarkowanych i zapraszam Was wszystkich, abyście się przekonali. Zarazem dziękuję wszystkim odbiorcom za łaskawe popieranie i proszę, aby i nadal w potrzebie do mnie się zwracali, a zawsze zostaną rzetelnie obsłużeni. Niech Polak zawsze kupuje u Polaka!

Z szacunkiem

Jakób Dorowski,

Friedrichstr. 7. Bochum, Friedrichstr. 7.

Korzystne kupno.

Do sprzedania z wolnej ręki ze spłatą w dwóch częściach, dom mieszkalny lub po połowie takowego, stodoła obora, obórki i podwórze, wszystko nader obszerne, nadające się dla sumiennego stelmacha, cieśli, mularza lub dwóch rodzin robotników z małym kapitałem, położone w nadobrzeżskiej wsi kościelnej przy szosie. Grunty dominialne i łąki można dzierżawić w miejscu przy częściowej wypłacie postnumerando w dowolnych parcelach. Zgłoszenia pod S. S. postlagernd Czacz, Kreis Schmiegel.

Ubrania dla panów na odpłatę

wykonuje się jak najtaniej, albo też za dobrym poręczeniem. Zamiejscowym wysyłam próby darmo. Bliższe wiadomości listownie.

B. Nociński, Bottrop W.
Bazar ubrań męzkich.

Masło i ser z Polski

tylko świeży i dobry towar polecam Rodakom z Bickern i okolicy. Pojedynczo oddaję funt masła za 95 fen., funt sera po 25 f. Przy odbiorze 9 funtów masła liczę funt po 90 fen., a prócz tego płacę koszt przesyłki, jeżeli zamiejscowy zamówi. Wysyłkę uskutecznią się za zaliczką.

Fr. Mazurek,
Bickern, Stöckstrasse nr. 11.

Kilku zdolnych czeladników krawieckich,

znajdzie natychmiast stałe zatrudnienie u

J. Koleckiego,
w Bickern, p. Wanne,
Bahnhofstrasse 92,
naprzeciw katolickiego kościoła.

Szanownym Rodaczkom w Bruchu

polecam się jako polska akuszerka. **Marya Lürmann,** w Bruchu, Königstr. 247 I przy cesze „König Ludwig“.

Fotograf

W. Spengler-P. Zorn poleca się szanownym Polakom do fotografowania, ręką za znakomite wykonanie. W niedzielę i święta jest zakład cały dzień otwarty. **Königstele - Wattenheid.** Wattenheid przy kościele ewang.

Księgarnia Polska w Dortmund, Nordstr. nr. 39, za kościołem św. Józefa. **W. Józefoski.**

Obrazy Świętych Pańskich i różne inne religijne

w pięknych pozłacanych, czarnych i brunatnych oprawkach, od 2 aż do 30 marek, krzyże z postumentami i do zawieszania, różańce, szkaplerze, obrazki w książkę, medaliki itd. poleca w wielkim wyborze

Księgarnia „Wiarusa Polskiego“
Bochum, Maltheserstr. 17a.

Nauka o Bierzmowaniu

wraz z modlitwami przed i po przyjęciu Sakramentu tego.

Cena 10 fen., z przesyłką 13 fen. Adres: **Wiarus Polski — Bochum.**

Formularze rachunkowe z polskimi nagłówkami.

100 sztuk 1 markę, z przesyłką 1 markę 20 fen. Adres: **Wiarus Polski, Bochum.**

Tanie i ciekawe książki:

Głos Synogarlicy 1 markę, Przeraziłwe Echo 60 fen., O obrządkach Kościoła katolickiego 1 mr. 50 fen., Katownie więzień piekielnego 30 fen., Genowefa 40 fen., Bolesław 40 fen., Sąd Ostatni 40 fen., Męki piekielne 15 fen., Nauka o Szkaplerzach 20 fen., Ministrant 15 fen., Pomsta Boża 25 fen., Los Sieroty 30 fen., Listownik 50 fen., Legendy 30 fen., Wesoły Śpiewak 30 fen., Lampa Opatrzności 40 fen., Koszyk kwiatów 40 fen., Robinson 80 fen., Antologia z Skalina 30 fen., Chata Wujka Tomasza 30 fen., Cud rzadki w świecie 10 fen., Dolina Almeryi 60 fen., Gadu-gadu 30 fen., Hirlanda 40 fen., Historia o królewiczu 30 fen., Magazyn zabaw 40 fen., Obrazki z życia ludu 40 fen., Jaskinia Beatusa 1 mr., Oracye i pieśni weselne 30 fen., Powieści i gawędy 50 fen., Przypadki z życia pijaków 30 fen., Zbieranka 50 fen., Obieżyświat 50 fen., Wesoły Figlarz 40 fen., Kopa opowiadań 30 fen., Zbiór nauk 1 mr., Żywot św. Patrycjusza 20 f., Śpiewki światowe 10 fen., Róża z Tannenburga 50 fen., Śpiewnik polski 50 fen., Sześć ciekawych bajek 30 fen., — Na koszt przesyłki dołączyć trzeba do każdej marki 10 fen.

Kto zamówi książek powyższych przynajmniej za 3 marki i prześle pieniądze naprzód, otrzyma przesyłkę na nasz koszt. Na życzenie wyślemy przy zamówieniu od 3 marek poczasz także za pobraniem pocztowym (Postnachnahme) ale ponosimy w takim razie tylko połowę kosztów. Wszelkie listy i przesyłki pieniądze adresować krótko: „Wiarus Polski“ w Bochum, Maltheserstr. 17a

Księga Sybillańska o przyszłości.

Zbiór prorocत्व, przepowiedni i jasnovidzeń o różnych narodach, a szczególnie o Kościele katolickim, Polsce i Słowiańszczyźnie.

Z dodatkiem: Wernyhora przepowiada przyszłość. (Drzeworyt podług obrazu Jana Matejki.)
Cena za egzemplarz oprawny 3 mr., z przes. 3 mr. 30 fen.
Adres: „Wiarus Polski“, Bochum.

Gorzałka przed sądem.

Nadzwyczaj zajmująca historia przedstawiająca krótko i wiernie straszne skutki alkoholu. Str. 52. Cena egzempl. 15 fen. z przesyłką 20 fen. Przy odbiorze 50 egzempl. przesyłka franco.
Adres: „Wiarus Polski“, Bochum.

Nauka o Szkaplerzach.

Cena 20 fen., z przesyłką 25 fen. Adres: „Wiarus Polski“, Bochum, Maltheserstr. 17a.

Za inseraty i reklamy redakcyja wobec publiczności nie odpowiada.

Za druk, nakład i redakcyję odpowiedzialny: Antoni Brejski w Bochum. — Nakładem i czcionkami Wydawnictwa „Wiarusa Polskiego“ w Bochum.